

شناسایی عوامل موثر و راهبردیابی برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی با استفاده از الگوی تدوین راهبرد soar

محمد مهدی اسماعیلی^۱

چکیده

مناسبات ابوظهبی و تل‌آویو بعد از دو دهه روابط مخفی با عنوان دیپلماسی پنهان به عادی‌سازی روابط و آشکارسازی همکاری‌ها تبدیل شده‌است. به طور قطع عادی‌سازی مناسبات امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی می‌تواند تبعات و پیامدهای منفی برای حوزه خلیج فارس و به ویژه برای جمهوری اسلامی ایران داشته باشد و زمینه‌سازی ایجاد چالش‌های امنیتی و اقتصادی در منطقه علیه منافع جمهوری اسلامی ایران را فراهم نماید. از این رو شناسایی عوامل و راهبردیابی برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات و رژیم صهیونیستی برای کاهش چالش‌های امنیتی و اقتصادی ضروری است. هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر و راهبردیابی برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی با استفاده از مدل استراتژیک soar می‌باشد، این پژوهش از لحاظ روش توصیفی-تحلیلی و همچنین روش پژوهش کیفی و ابزار پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته و پرسشنامه است. نمونه آماری شامل ۳۸ نفر از کارشناسان و خبرگان است که به شیوه نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند به منظور سنجش، روایی از روایی صوری و محتوا و برای سنجش پایایی از توافق دو کدگذار استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق عوامل چهارگانه در مدل استراتژیک SOAR انجام شد، بر اساس نتایج پژوهش عوامل شناسایی و رتبه بندی گردید و با تقاطع مهمترین قوت، فرصت، نتایج و آرمان‌ها راهبرد مقابله با رژیم صهیونیستی در منطقه و تنش‌زدایی هوشمند توأم با حفظ ادبیات قدرت استخراج شد...

کلیدواژه‌ها: امنیت، امارات متحده عربی، توافق ابراهیم، رژیم صهیونیستی، مدل SOAR

DOR: 20.1001.1.20086121.1402.22.100.4.6

۱. نویسنده مسئول: استادیار، دکتری گروه مطالعات منطقه‌ای عضو هیئت علمی دانشگاه افسری امام حسین(ع)، تهران، ایران

مقدمه

امارات متحده عربی یکی از همسایگان جمهوری اسلامی ایران است، که بین دو کشور علاوه بر پیوندها و اشتراکات زیاد، تنش‌های سیاسی و اختلاف‌های سرزمینی نیز وجود دارد. طرح ادعای مالکیت جزایر سه گانه از سوی امارات متحده عربی به عنوان یک کشور تازه تأسیس و تلاش بی‌وقفه و بی‌بدیل جهت مصادره نمودن مواضع و حمایت کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در این امر نشانه حرکت امارات در مسیر دیپلماسی تهاجمی است (قربانی، ۱۳۹۷: ۱۱۷). اختلاف سرزمینی ایران و امارات بر سر جزایر سه گانه، با گذشت بیش از ۵۰ سال در چارچوب موافقتنامه ۱۹۷۱، این توافق براساس تفاهم‌نامه ۲۷ نوامبر ۱۹۷۱ که از سوی ایران و شارجه، تحت سرپرستی وزارت امور خارجه و مشترک‌المنافع پادشاهی متحده بریتانیا، امضا شد، شکل گرفت. همچنان به عنوان یکی از موانع و چالش‌های اصلی حاکم بر مناسبات دو کشور به شمار می‌آید.

روابط جمهوری اسلامی ایران با امارات متحده عربی تا حد زیادی نه در سیاست داخلی امارات متحده عربی، بلکه در مسائل و ترتیبات منطقه‌ای و منافع قدرت‌های فرامنطقه‌ای، ریشه دارد. در خلیج فارس، کانون‌های بحران‌زای فراوانی وجود دارد که جزایر سه گانه بوموسی، تنب بزرگ و کوچک، یکی از آنها می‌باشد. به نظر می‌رسد ادعای امارات متحده عربی در مورد این جزایر، از سال ۱۹۹۱، کانون امنیتی شدن ایران در سیاست خارجی ابوظبی به شمار می‌آید. روند موجود نشان می‌دهد با تأثیرپذیری امارات از سیاست‌های آمریکا و متحدانش در منطقه و امضای پیمان ابراهیم در سال ۲۰۲۰ و عادی‌سازی روابط و آشکارسازی مناسبات با رژیم صهیونیستی در آینده نیز تنش و بی‌اعتمادی بین دو کشور ادامه خواهد داشت.

امارات متحده عربی بعد از مصر و اردن سومین کشور عربی و اولین کشور حوزه خلیج فارس در عادی‌سازی روابط رسمی با رژیم صهیونیستی است (عباسی خوشکار، ۱۳۹۹: ۶). برقراری روابط رسمی دوجانبه ریشه در همکاری‌های پنهان و نیمه آشکار این دو بازیگر منطقه‌ای داشته است که این مناسبات و ائتلاف با توجه به شرایط ویژه پیامدهای امنیتی برای منطقه و جمهوری اسلامی ایران دارد.

عادی شدن روابط کشورهای عربی حوزه خلیج فارس با صهیونیست‌ها در گام نخست به فراموشی آرمان قدس از سوی آنان منجر خواهد شد و در گام دوم خلیج فارس را جولانگاه نظامی امنیتی و اقتصادی رژیم صهیونیستی خواهد کرد که تأثیر زیادی علیه منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دارد.

به علت وجود رژیم صهیونیستی، در سطح منطقه غرب آسیا، سال‌هاست اختلاف‌های درون منطقه‌ای، به ویژه در بعد ارضی، به شدت امنیتی شده و بر نوع مناسبات کشورها تأثیر گذاشته و آن را میان متحدین به سوی همکاری و میان رقبای، به سوی منازعه سوق داده است با دخالت آمریکا توافق ابراهیم منجر به عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی شد و در واقع همگرایی و ائتلاف برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران به صورت آشکار و علنی شکل گرفت و رژیم صهیونیستی آشکارا به دنبال دور کردن مواضع متزلزل سیاسی و ژئوپولیتیک از مرزهای سرزمینهای اشغالی است. تا در ادامه با نفوذ هرچه بیشتر به خلیج فارس از سه فرصت استثنایی دستیابی به آبهای آزاد جهان، ثروت بی‌شمار اعراب اعم از نفت و گاز و در نهایت پایگاه‌های نظامی آنان علیه جمهوری اسلامی ایران استفاده کند.

امارات با آگاهی از شرایط جغرافیایی و همسایگی خود با ایران و همین‌طور تصور از قبل تعیین شده و هدفمند تهدید امنیت ملی خود از طرف ایران، در تصمیمات خود راهبردهای مصون‌سازی را به عنوان بخشی از استراتژی مقابله با تهدید تهران اتخاذ می‌کند، که ضمن اتحاد با عربستان و توسعه تولیدات نظامی داخلی از طریق توافق‌نامه‌های همکاری دفاعی با آمریکا، فرانسه و سایر کشورها و تنوع در همکاری‌های دفاعی یکی از بزرگترین خریداران سلاح در جهان است که به نظر می‌رسد آشکارسازی روابط با رژیم صهیونیستی نیز یکی از راهبردهای مصون‌سازی امارات متحده عربی به منظور موازنه‌سازی باشد (اسماعیلی، ۱۴۰۲: ۴).

از آنجایی تأثیر مناسبات امارات و رژیم صهیونیستی بر امنیت و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران غیرقابل‌انکار است، و در صورت عدم توجه به موقع و دقیق به مناسبات حاکم بر روابط امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی، تهدیدهای امنیتی جبران‌ناپذیری برای جمهوری اسلامی ایران به دنبال خواهد داشت. بنابراین شناسایی عواملی موثر و راهبردیابی برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی با استفاده از الگوی تدوین راهبرد

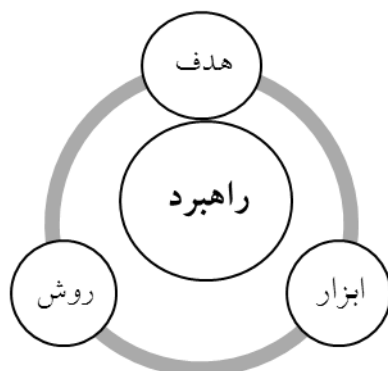
soar هدف این مقاله است. عادی سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی باعث تحولاتی در نظم منطقه خواهد شد این پژوهش می تواند از نوع و کیفیت روابط و مناسبات بین این دو رژیم، رمزگشایی کند و مانع رسیدن رژیم صهیونیستی به اهداف تفرق انگیز در منطقه خلیج فارس شود. همچنین در این مقاله برای تحقق هدف اصلی از الگوی تدوین راهبرد soar استفاده شده است. انتظار می رود با شناسایی عوامل موثر و اتخاذ تدابیر مدیریتی صحیح بتوان از طریق راهبردیابی برای مقابله با عادی سازی اقدام کرد. این پژوهش از لحاظ روش توصیفی - تحلیلی و همچنین روش پژوهش کیفی و ابزار پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته و پرسشنامه است. نمونه آماری شامل ۳۸ نفر از کارشناسان و خبرگان است که به شیوه نمونه گیری هدفمند انتخاب شده اند به منظور سنجش، روایی از روایی صوری و محتوا و برای سنجش پایایی از توافق دو کدگذار استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده ها از طریق عوامل چهارگانه در مدل استراتژیک SOAR انجام شد،

ادبیات پژوهش

الف) راهبرد

راهبرد در معنای قدیمی خود به مفهوم به کارگیری همه امکانات کشور برای دست یافتن به هدف های نظامی بود، اما به تدریج استراتژی از بعد نظامی محض، فاصله گرفت و در حال حاضر اهداف نظامی، بخشی از اهداف ملی یک کشور را تشکیل می دهد (اسماعیلی، ۱۳۹۵: ۳۷-۳۵). با بررسی تعاریفی که از راهبرد وجود دارد، همه تعاریف دارای سه عنصر اساسی می باشند: هدف، روش (مسیر دستیابی به اهداف) و ابزار (منابع و موجودی های در دسترس).

عوامل مؤثر در تدوین راهبرد بر این اساس شامل همه ی مؤلفه ها یا عناصر قدرت ملی شامل: سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، روانی، نظامی و اطلاعاتی است (اسماعیلی، ۱۳۹۶: ۱۲۲) و برای راهبردپردازی جهت مواجهه با تبعات عادی سازی روابط امنیتی امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، از مکتب پیکربندی یا تلفیقی با تمرکز بر مدل تحلیلی SOAR مورد استفاده قرار می گیرد.

شکل ۱. عناصر راهبرد

ب) مناسبات امنیتی

مناسبات امنیتی هر نوع فعالیت، تعامل و روابط کشورها در حوزه امنیتی است که طیفی از روابط دو یا چندجانبه است که در طول زمان شکل گرفته و ماهیتی مبتنی بر همکاری و رقابت در حوزه‌های مختلف سیاسی، نظامی، امنیتی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی دارد، را شامل می‌شود.

مناسبات امنیتی رژیم صهیونیستی و امارات به کلیه مناسباتی اطلاق می‌گردد که امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی در حوزه‌های مختلف سیاسی، نظامی، امنیتی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی و اشکال مختلف دیپلماسی آشکار، دیپلماسی پنهان، مبادلات تسلیحاتی و دیپلماسی امنیتی (فروش تجهیزات جاسوسی و اطلاعاتی به امارات برای جاسوسی) به تعامل می‌پردازند.

منظور از مناسبات امنیتی امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی در این پژوهش، اعمال رفتارها و مناسبات متقابل امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی پس‌اعادی سازی در ابعاد امنیتی است، که پیامد و تاثیر منفی بر منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دارد.

ج) توافقات ابراهیم: یا پیمان ابراهیم بیانیه مشترک رژیم صهیونیستی، امارات متحده عربی و ایالات متحده بود که در ۱۳ اوت ۲۰۲۰ منعقد شد.

در پانزدهم سپتامبر ۲۰۲۰، معاهده ابراهیم بین رژیم صهیونیستی از یک سو و امارات و بحرین از سوی دیگر امضا شد؛ امارات طی این قرارداد به عنوان رهبر حرکت عادی سازی در منطقه

تثبیت شد، از آن به بعد مراکش را به همراهی ترغیب کرد و پس از آن سودان را مجاب به این عمل کرد و هم اکنون سعی دارد تا عربستان سعودی را نیز همراه کند.

پیشینه پژوهش:

رسالت (۱۳۸۹) در پژوهش خود با عنوان راهبرد رژیم صهیونیستی در عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی به این نتیجه رسیده که رژیم صهیونیستی از سیاست الحاق به سمت سیاست عادی‌سازی میل پیدا کرده است. مواضع مقامات صهیونیستی نشان می‌دهد اصل سوم راهبرد آنها در حال ثمر دادن است و سیاست عادی‌سازی مشروعیت‌بخش غصب نامشروع آنهاست که می‌بایست توسط کشورهای منطقه مورد توجه قرار گیرد.

صفایی (۱۴۰۰) در پژوهش خود با عنوان مطالعه تأثیر عادی‌سازی روابط امارات و بحرین با رژیم صهیونیستی بر ترتیبات امنیتی خلیج فارس به این نتیجه رسیده که در دوره پس از عادی‌سازی روابط میان رژیم صهیونیستی با کشورهای امارات و بحرین، ترتیبات امنیتی خلیج فارس تحت تأثیر حضور این رژیم در مسیر دگرگونی قرار گرفته و از حیث برخورداری از نوع نظم امنیتی، در وضعیت در حال گذار قرار دارد. این گذار در قالب تغییر الگوهای دوستی-دشمنی میان ایران، شورای همکاری خلیج فارس و رژیم صهیونیستی و تغییر قطبش با همگرایی دو قطب شورای همکاری خلیج فارس و رژیم صهیونیستی و واگرایی ایران و شورای همکاری خلیج فارس صورت پذیرفته است.

سلطانیان (۱۳۹۸) در پژوهش خود با عنوان ائتلاف عبری-عربی و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد عوامل گوناگونی در سطوح داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی در شکل‌گیری ائتلاف نقش داشته‌اند که رابطه هم‌افزایی دارند و یکدیگر را تقویت می‌کنند. همچنین یافته‌ها حاکی از این است که ائتلاف عبری-عربی از طریق تقویت ایران هراسی و تغییر در بلوک بندی منطقه‌ای، تغییر موازنه قدرت و ساختار امنیتی منطقه، تسری ناامنی و بحران‌زایی در ایران و نهایتاً تشدید اختلافات فرقه‌ای- هویتی با هدف تحلیل قدرت منطقه‌ای ایران، امنیت و منافع ملی ایران را با تهدید مواجه ساخته است.

مقومی، جاودانی (۱۴۰۱). در پژوهش خود با عنوان واکاوی علل و انگیزه‌های امارات متحده عربی در عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی و پیامدهای آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی

ایران یافته‌های این مقاله با تأکید بر موازنه تهدید، نشان می‌دهد که موازنه سازی در برابر محور مقاومت، اندیشیدن به خاورمیانه پسا آمریکا و هراس از سیاست‌های واشنگتن، جلب حمایت آمریکا و استفاده از لابی‌های صهیونیستی و همچنین بهره‌مندی از مزایای فناورانه رژیم صهیونیستی، متغیرهای اصلی و تأثیرگذار در علنی‌سازی روابط امارات متحد عربی با رژیم صهیونیستی به شمار می‌آید. چنین رخدادی، برای جمهوری اسلامی ایران فضای ژئوپولیتیکی جدیدی را ایجاد نموده است که در آینده می‌تواند در قدرت ملی و نفوذ منطقه‌ای محور مقاومت به رهبری ایران تأثیرگذار باشد.

اختیاری و همکاران (۱۴۰۰). در پژوهش خود با عنوان تأثیر مناسبات رژیم صهیونیستی با کشورهای حوزه خلیج فارس بر سیاست همسایگی ایران یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد بهبود روابط رژیم صهیونیستی با دولت‌های عرب حوزه خلیج فارس و همکاری آن‌ها در حوزه‌های مختلف، می‌تواند از طریق ایجاد یا تعمیق اختلافات و تشدید وزن کشی ژئوپلتیک بر مناسبات سیاسی، اقتصادی و همچنین نظامی امنیتی ایران با همسایگان جنوبی خلیج فارس تأثیرگذار باشد و روابط تهران با شیخ‌نشین‌های عرب منطقه را پیچیده‌تر و شکننده‌تر از گذشته نماید.

احمدی (۱۳۹۹). در پژوهش خود با عنوان آشکارسازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی؛ پیامدها، چشم‌انداز و توصیه‌ها. یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد با توجه به اینکه عادی‌سازی روابط میان رژیم صهیونیستی با کشورهای مهم حوزه خلیج فارس، منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران را متأثر خواهد ساخت، به پیامدهای مهم این رویداد برای جمهوری اسلامی ایران، چشم‌انداز روابط این رژیم با کشورهای عربی و توصیه‌های راهبردی تأثیرگذار در این حوزه، پرداخته است. عالیشاهی عبدالرضا و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود با عنوان تأثیر ائتلاف راهبردی امارات و رژیم صهیونیستی بر امنیت خلیج فارس، یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد با توجه به نظریه موازنه تهدید پیامدهای این مسئله را می‌توان در چهار بعد کلان مورد مذاقه قرارداد ۱- عادی شدن تدریجی روابط سیاسی اعراب غرب آسیا با رژیم صهیونیستی؛ ۲- تعمیق بحران ناامنی برای امارات متحده عربی؛ ۳- تشدید دامنه ناامنی‌ها برای جمهوری اسلامی ایران ۴- نفوذ بحران ناامنی به مرزهای تمام کشورهای منطقه به ویژه کشورهای حاشیه خلیج فارس.

مسائل مطرح شده در پیشینه‌هایی که مورد بررسی قرار گرفته، در برگیرنده نکات مهمی در خصوص مسائل کشورهای حوزه خلیج فارس و به ویژه امارات متحده عربی، تاثیر و پیامدهای

عادی‌سازی روابط میان رژیم صهیونیستی با کشورهای مهم حوزه خلیج فارس، بر منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران از اشتراکات پژوهش‌های مطالعه‌شده با این مقاله می‌باشند که جنبه دانش‌افزایی دارد.

مجموع بررسی‌ها دربارهٔ پیشینه‌ها نشان می‌دهد که این تحقیق با عنوان بعضی از آن‌ها قرابت موضوعی دارد، ولی محتوا، اهداف و سؤالات آن با پژوهش‌های مطالعه‌شده تفاوت‌هایی دارد که کاملاً مشخص می‌باشد. در پژوهش‌های پیشین پیامدهای مهم عادی‌سازی برای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران و تأثیر مناسبات رژیم صهیونیستی با کشورهای حوزه خلیج فارس بر سیاست همسایگی، علل و انگیزه‌های امارات متحده عربی در عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی و تهدیدهای امنیتی عادی‌سازی روابط بر منطقه غرب آسیا مورد بررسی قرار گرفته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد هیچ یک از پژوهش‌های مذکور به دنبال مقابله با عادی‌سازی روابط و راهبردیابی برای مقابله با مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی نبوده است. در واقع مهم‌ترین وجه تمایز و نوآوری این پژوهش شناسایی عوامل موثر و راهبردیابی برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی با استفاده از الگوی تدوین راهبرد SOAR است، که یک تحقیق کاربردی است و به نظر می‌رسد در این راستا و با این روش تحقیقی صورت نگرفته از طرفی نوآوری پژوهش از این جهت است که بر متغیر ایران به عنوان عامل اصلی در توافق عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی تمرکز دارد. با عنایت به اقدامات و تشدید فعالیت‌های رژیم در عادی‌سازی مناسبات با کشورهای پیرامونی جمهوری اسلامی ایران، همچنین شوق و علاقه رژیم‌های وابسته در کشورهای عربی حوزه خلیج فارس در برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی، پرداختن به موضوع عادی‌سازی نوآوری این تحقیق است، که مبتنی بر راهبردیابی برای مقابله با تبعات و پیامدهای منفی این اقدام وقیحانه کشورهای حوزه پیرامونی از جمله امارات متحده عربی است، که روابط پنهانی خود با رژیم را عادی‌سازی کرده اند یا به نحوی به دنبال عادی‌سازی روابط خود با رژیم صهیونیستی هستند. راهبردیابی برای مقابله با پیامدها و آثار منفی مناسبات دو بازیگر امارات و رژیم صهیونیستی بر جمهوری اسلامی ایران نوآوری این مقاله است. به لحاظ روشی نیز این تحقیق با بهره‌گیری از روش SOAR به شناسایی عوامل و راهبردیابی می‌پردازد.

تبعات عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی بر محیط امنیتی جمهوری اسلامی ایران

با توجه به مؤلفه‌های اصلی نظریه مجموعه امنیتی منطقه‌ای، مکتب کپنهاگ و بررسی پیشینه تحقیق تبعات و تاثیر آن بر امنیتی ملی جمهوری اسلامی ایران را می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱) عدم تشکیل ترتیبات امنیتی پایدار در غرب آسیا و تاثیرگذاری بر نظم ژئوپلیتیکی منطقه: کشور ایران به علت ویژگی‌های خاص و برخورداری از موقعیت ژئوپلیتیکی و ژئواکومونیک‌کی خود و همچنین اهداف و آرمانهای جهانی، با وجود کارشکنی‌های کشورهای منطقه، در ایجاد یک رژیم و ترتیبات امنیتی درون منطقه‌ای و گره زدن امنیت خود به کشورهای فرامنطقه‌ای و فراهم کردن زمینه دخالت آنان در ترتیبات امنیتی منطقه که به‌عنوان یکی از موانع اصلی تشکیل رژیم امنیتی پایدار منطقه‌ای مطرح شده است، ایران همواره از تشکیل یک رژیم امنیتی پایدار در چارچوب مشخص و در راستای منافع دول منطقه حمایت کرده است. برای تحقق این امر، کشور ایران با ارائه طرح‌های مختلف، سعی در اعتمادسازی این کشور نسبت به خود و کمک به حل منازعات در منطقه کرده است که می‌توان به آخرین مورد آن؛ یعنی طرح صلح هرمز اشاره کرد که دربرگیرنده امنیتی پایدار و جمعی برای تمام کشورهای منطقه و ایجاد زمینه‌های همکاری و کاهش منازعات مذهبی و فرقه‌ای است، اما اقدامات انجام شده ایران به دلیل موج ایران‌هراسی فزاینده از سوی برخی کشورها مانند آمریکا و رژیم صهیونیستی، همواره با ناکامی مواجه شده است. اکنون با حضور مستقیم این رژیم در ترتیبات امنیت منطقه و ایجاد یک شکاف عمیق‌تر در روابط این کشورها، تحقق رؤیای دیرینه ایران برای ایجاد رژیم و ترتیبات امنیتی پایدار برای مقابله با دشمنان خارجی و منطقه‌ای جهان اسلام و بخصوص رژیم صهیونیستی دست‌نیافتنی و دور از انتظار خواهد بود (زیبایی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱).

۲) رشد گروه‌های افراطی و رادیکال در منطقه: عادی‌سازی روابط امارات و برخی از دولت‌های منطقه با رژیم صهیونیستی با چند قطبی شدن منطقه و رشد فزاینده اختلافات ناشی از عادی‌سازی مناسبات با رژیم صهیونیستی، مسلماً گروه‌های رادیکال و افراطی، بعد از ضربات سختی که در سالیان اخیر بر آنان از سوی جریان مقاومت و برخی دیگر از کشورها وارد شده، فرصت مناسبی برای تجدید قوا و رشد دوباره خواهند داشت. از طرفی، بسیاری از گروه‌های

بنیادگرای اسلامی که در پی ایجاد فرصتی برای ضربه زدن و نابودی رژیم صهیونیستی هستند، با عادی شدن مناسبات، فعالیت خود را دوچندان خواهد کرد (زیبایی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱).

۳. توسعه و گسترش حضور و نفوذ آمریکا در منطقه: امنیت در خاورمیانه بسیار شکننده است. به واسطه درهم تنیدگی مسائل خاورمیانه، بحران‌هایی که در گوشه‌ای از منطقه ظهور کرده، به کل منطقه گسترش می‌یابد. از بدو ورود آمریکا به خاورمیانه تاکنون، امنیت منطقه‌ای در قالب الگوی رئالیستی موازنه قوا قابل بررسی است (شجاع، ۱۳۸۸: ۲۱۰). عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی، تا حدودی بر معادلات منطقه تأثیر گذاشته و باعث افزایش حضور و نفوذ آمریکا در منطقه می‌شود.

عادی‌سازی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی، تا حدودی بر معادلات منطقه تأثیر گذاشته و حضور و نفوذ آمریکا در منطقه افزایش می‌یابد. اکنون با رویکردی جدید و یک‌جانبه‌گرایی، با روند عادی‌سازی به دنبال طرح خاورمیانه جدید است و تلاش می‌کند با فراخواندن کشورهای منطقه به سوی اتحاد با رژیم صهیونیستی، برای مقابله با ایران و متحدان منطقه‌ای آن، خلأ قدرت خود را در منطقه جبران کند و با یک سلسله اقدامات تبلیغاتی و استفاده ابزاری، دستاورد مطمئنی برای سیاست خارجی خود پیدا کند. با توجه به سطح چهارم نظریه بوزان و حالت پوششی منطقه که به نقش قدرتهای فرامنطقه‌ای توجه دارد، اکنون آمریکا در منطقه خاورمیانه همواره با سیاست‌های متناقض، نقش مهمی در مثلث منازعه ایران و رژیم صهیونیستی دارد. آمریکا، با استفاده از کشورهای متحد خود؛ همچون رژیم صهیونیستی و کشورهای عربی منطقه، با یک صف‌بندی امنیتی جدید، تلاش گسترده‌ای در جهت اعمال فشار به ایران و در کنار آن، دامن زدن به موج ایران‌هراسی به عمل آورده است و به کشورهای منطقه تلقین می‌کند که مسأله ایران، مهم‌ترین مسأله برای آنها است و فلسطین باید از اولویت خارج شود (زیبایی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱)، در نتیجه حضور آمریکا در منطقه، مشهودتر و اثرگذارتر از همیشه می‌شود و ممکن است معادلات امنیت در منطقه غرب آسیا را تغییر و یا به چالش بکشد و با صف‌بندی جدید محور مقاومت با بحران مواجه شود.

۴. شکل‌گیری نظم پسا داعش در خاورمیانه توسط آمریکا: شکست داعش، گرچه به ظاهر چالش از بین رفتن نظم منطقه‌ای را از بین برده است، اما پایه‌های فکری آن مانند خشونت درون

تمدنی و پررنگ شدن خطر ایران شیعی و محور مقاومت همچنان باقی است و مهم‌تر از آن، نیز ظهور بازیگران غیردولتی در عصر پساداعش است. بازیگرانی که با طرح ادعای هویتی جدید، خواهان نقش فرادولتی در کشورهای خود شده‌اند، از جمله آنها می‌توان به تشکیل اقلیم کردستان (مرادی، ۱۳۹۴: ۲۵۰)، تلاش برای تشکیل اقلیم سنی در عراق و همچنین به شکل افراطی‌تر برگزاری رفراندوم تبدیل اقلیم کردستان عراق به کشور کردستان در فضای به وجود آمده از نظم پساداعش در منطقه است. بنابراین اختلافات درون دینی، به‌عنوان میراث داعش در مقابل نظم انقلابی و اسلامی جمهوری اسلامی ایران که همواره از اتحاد جهان اسلام دفاع می‌کند و همچنین ظهور بازیگران غیردولتی با هویتی جدید در کشورهایی که به‌عنوان حلقه اتصال جریان مقاومت از آنها یاد می‌شود؛ چه به صورت نرم و چه به صورت سخت، بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران تاثیرگذار خواهد بود. (طباطبایی، عطارد، ۱۳۹۷: ۱۰). بنابراین اختلافات درون دینی، به‌عنوان میراث داعش در مقابل نظم انقلابی و اسلامی جمهوری اسلامی ایران که همواره از اتحاد جهان اسلام دفاع می‌کند و همچنین ظهور بازیگران غیردولتی با هویتی جدید در کشورهایی که به‌عنوان حلقه اتصال جریان مقاومت از آنها یاد می‌شود؛ چه به صورت نرم و چه به صورت سخت، بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران تاثیرگذار خواهد بود. امری که تقویت مناسبات بین امارات و رژیم صهیونیستی به‌عنوان موازنه‌ای در جهت تضعیف جریان مقاومت و مهار جمهوری اسلامی ایران برای آمریکا مطلوب خواهد بود (زیبایی و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱).

۵. برهم خوردن ساختار توازن قدرت در منطقه و شکل‌گیری فرایند موازنه تهدید نوین منطقه‌ای: برداشت‌های متفاوت ایران و کشورهای عربی از چشم‌اندازهای امنیت در منطقه خلیج فارس، مسائل ایران را نیز تحت تأثیر قرار داده است. این دیدگاه، دارای دو وجه قابل توجه توجیهی است که ایران همچنان در مرکز امنیت خلیج فارس است و نقش نگهبان امنیتی را در این منطقه بر عهده دارد و امنیت این منطقه، با امنیت داخلی آن تفاوتی ندارد و امنیت خلیج فارس نیز امنیت ایران محسوب می‌شود. این اصل را باید هم کشورهای درون منطقه‌ای و هم قدرتهای خارجی بپذیرند. ادراک تهدید از ایران باعث مجموعه‌ای از عوامل؛ از جمله عوامل ژئوپلیتیکی مانند اندازه ارضی ایران، جمعیت گسترده و قدرتمند، قدرت نظامی هراسناک با پشتوانه موشک‌های دوربرد و عزم ایرانیان برای بدست آوردن یک موقعیت هژمونیک در منطقه خاورمیانه

و خلیج فارس نشأت گرفته است. مجموع این عوامل باعث شده است تا رهبران کشورهای عرب خلیج فارس، برای مقابله با تهدید و نفوذ ایران، به دنبال روابط نظامی و سیاسی با ایالات متحده باشند (بیدالله خانی، کلمرزی، ۱۳۹۲: ۱۶۰-۱۵۶). و در مواردی برای جلب رضایت آمریکا روابط خود با رژیم را علنی نمایند.

۶. مشروعیت بخشی و شکسته شدن قبح روابط اعراب با صهیونیست‌ها: امارات را بایستی نخستین شالوده شکن از کشورهای خلیج فارس در برقراری روابط با رژیم صهیونیستی قلمداد کرد. مسئله‌ای که نیاز به جسارت بالایی از سوی شیخ نشینان امارات داشته است. در این میان حتی عربستان سعودی به عنوان زمامدار جهان اهل سنت نیز که در اتحاد راهبردی با ایالات متحده به سر می‌برد، جرات علنی کردن روابط با رژیم صهیونیستی را نداشته است (کوبل، ۲۰۲۰: ۱۴۰-۱۳۹). عادی سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی، قبح برقراری روابط با صهیونیست‌ها را از میان برده است به همین ترتیب احتمالاً منتظر برقراری روابط سایر اعراب حاشیه نشین خلیج فارس با رژیم صهیونیستی خواهیم بود. عادی شدن روابط اعراب خلیج فارس با صهیونیست‌ها در گام نخست منجر به فراموشی آرمان قدس و مسئله فلسطین خواهد شد و در گام دوم خلیج فارس را جولانگاه نظامی-امنیتی-اقتصادی رژیم صهیونیستی قرار می‌دهد.

۷. شکل گیری دومینوی روابط رسمی با رژیم صهیونیستی: با رسمی شدن روابط مصر و اردن با رژیم صهیونیستی و به دنبال آن پس از سالها امارات متحده عربی با رژیم صهیونیستی شکل گیری دومینوی روابط رسمی دولت‌های عربی با این رژیم آغاز شده است. در همین مدت زمان کوتاه، بحرین هم روابط با رژیم صهیونیستی را رسمی کرد. در بعد بازدارندگی منطقه‌ای در سند راهبردی ارتش رژیم صهیونیستی در سال ۲۰۱۵ علاوه بر قدرت نظامی ابزارهای نرم منطقه‌ای شامل برقراری روابط با کشورهای منطقه غرب آسیا به عنوان فرصتی برای بازدارندگی بیشتر ذکر شده است. شکل گیری این دومینو به تقویت بازدارندگی رژیم صهیونیستی کمک خواهد کرد (صادقی، ۱۳۹۹: ۸۰).

۸. نفوذ بحران ناامنی به مرزهای تمامی کشورهای منطقه به ویژه کشورهای حاشیه خلیج فارس: به میزان نزدیک شدن رژیم صهیونیستی به منطقه، مرزهای تمام کشورهای منطقه

دستخوش بحران‌های امنیتی خواهد شد (عالی‌شاهی و فروزان، ۱۳۹۸: ۱۷۲). و از طرفی اقدامات و تحرکات قومی و مذهبی رژیم در منطقه نیز می‌تواند زمینه‌ساز تهدیدات امنیتی باشد.

۹. تشدید و تسری ناامنی به جمهوری اسلامی ایران: یکی از پیامد امنیتی این مسئله را می‌توان تشدید و تسری ناامنی به ویژه در مرزهای جنوبی برای جمهوری اسلامی ایران دانست. خوشه خلیج فارس یکی از مهمترین خوشه‌های امنیتی در بازدارندگی منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود؛ رسمی شدن روابط امارات، بحرین و رژیم صهیونیستی منجر به افزایش نفوذ امنیتی آشکار این رژیم در مرزهای جنوبی کشور و خوشه خلیج فارس خواهد شد. دومین مسئله تشدید فعالیت‌های جاسوسی صهیونیست‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران است. بعد دوم تهدیدات امنیتی علیه امنیت جمهوری اسلامی ایران را تشدید فعالیت‌های جاسوسان علیه نهادهای نظامی و سیاسی ایران دانست. بعد سوم این تهدید علیه جمهوری اسلامی ایران، تهدیدات اقتصادی می‌باشد. واقعیت این است که امارات امروزه میزبان بیش از هشت هزار شرکت و شش هزار کارآفرین ایرانی است و این مسئله ایران را به یکی از شرکای مهم اقتصادی امارات در منطقه مبدل نموده است. در بعد چهارم افزایش حضور نظامی-اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در مرزهای جنوبی ایران است، امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی پس از دو دهه تلاش مشترک جهت تضعیف دولت‌های لبنان، سوریه، عراق و یمن به صورت آشکار از رسمی شدن روابط دوجانبه پرده برداشته‌اند. افزایش حضور نظامی-اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در مرزهای جنوبی جمهوری اسلامی ایران یکی از تبعات عادی سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی خواهد بود (صادقی، ۱۳۹۹: ۸۰).

چارچوب نظری

این تحقیق از حیث هدف کاربردی-توسعه‌ای محسوب می‌شود و از منظر ماهیت داده‌ها در شمار تحقیقات کیفی است. به بیان دیگر برای تدوین ادبیات موضوع و مباحث نظری تحقیق، جمع‌آوری اطلاعات به صورت کتابخانه‌ای و بررسی اسنادی اقدام گردید. بدین صورت که با مطالعه متون، مقالات، کتب و منابع مربوط به مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات و رژیم صهیونیستی، اطلاعات مورد نیاز با استفاده از روش فیش برداری جمع‌آوری گردید.

روایی صوری ابزار با بررسی پوشش همه‌ی ابعاد مدل مفهومی و سطوح احصاء شده در خصوص عوامل محیطی چهارگانه در پرسشنامه‌ی مزبور تأمین شد. بدین منظور، علاوه بر اینکه مضامین فرعی و اصلی و فراگیر بر اساس مبانی نظری و پیشینه موردسنجش قرار گرفته‌اند، تلاش شده تا نظرات جمعی از خبرگان در این مورد لحاظ شود.

جامعه آماری مورد نظر این پژوهش به صورت تمام شمار و هدفمند از صاحب‌نظران، کارشناسان، خبرگان و نخبگان علمی و اجرایی مرتبط با موضوع دارای تحصیلات تکمیلی کارشناسی و بالاتر، که سابقه کار تخصصی بالا بصورت مسلط در موضوع داشته و از اطلاعات و تجارب کافی برخوردار بودند و نسبت به مسائل راهبردی، موضوعات منطقه‌ای، سیاست دفاعی و تبعات مناسبات امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی شناخت کافی داشتند و یا دارای تجربه میدانی دیپلماسی فرهنگی یا سیاسی در منطقه بودند، این افراد کسانی هستند که بیش از ۱۰ سال در زمینه موضوع تحقیق در موسسات آموزش عالی، پژوهشکده‌ها و موسسات علمی تحقیق و تدریس کرده و یا در مسئولیت‌های اجرایی کشور دارای تجارب ارزنده بوده و یا در مراکز تصمیم‌گیری کلان کشور قرار داشته و در این زمینه مسئولیت دارند که در فضای علمی و عملی از اعتبار برخوردارند، جامعه آماری این پژوهش تلقی می‌شوند. (جدول ۱).

جدول ۱. ویژگی‌های جامعه آماری

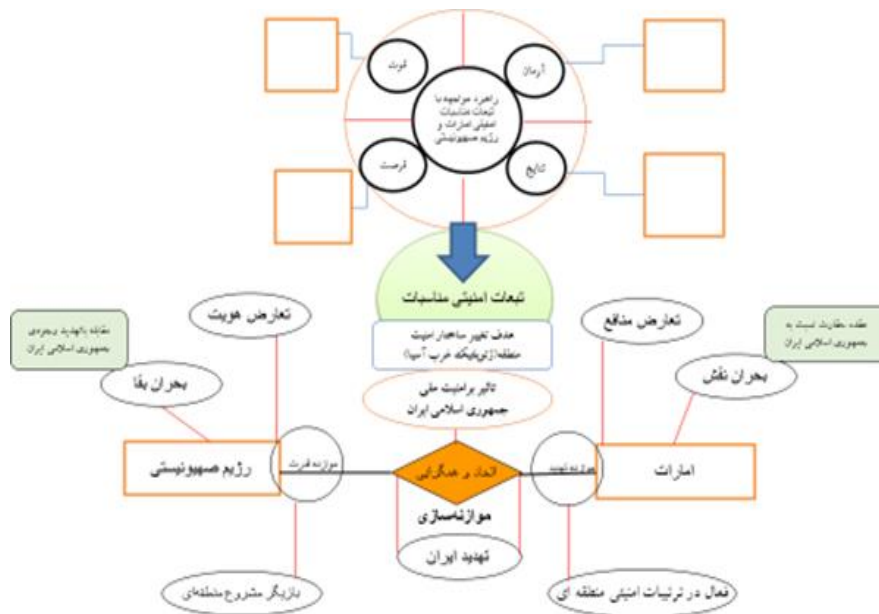
ردیف	نام جامعه	تعداد
۱	مدیران و کارشناسان جامعه‌ی اطلاعاتی	۸
۲	پژوهشگران و اساتید دانشگاهی صاحب نظر در حوزه مرتبط با موضوع	۱۲
۳	کارشناس خبره موضوع در شورای عالی امنیت ملی و وزارت امور خارجه	۱۰
۴	خبرگان و کارشناسان متخصص نیروی قدس	۵
۵	سازمان فرهنگ و ارتباطات	۳
	جمع	۳۸

با بررسی‌های انجام شده جامعه آماری این تحقیق مطابق جدول (۴) به صورت تمام شمار ۴۰ نفر می‌باشد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری تمام‌شمار در دسترس خواهد بود که به آن نمونه‌گیری هدفمند گفته می‌شود. در این پژوهش با توجه به اینکه جامعه آماری کمتر از ۱۰۰ نفر می‌باشند، لذا جامعه نمونه همان جامعه آماری است. برای اعضاء نمونه آماری پرسشنامه

ارسال گردید، از این تعداد، ۳۸ نفر یعنی ۹۲ درصد اعضای نمونه آماری، پرسشنامه را تکمیل و عودت دادند.

یافته‌ها

مدل مفهومی راهبردهای جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی بر اساس مدل نظری مناسبات امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی و راهبرد مواجهه با تبعات مناسبات امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی همچنین محیط‌شناسی صورت گرفته، مدل مفهومی زیر درخصوص موضوع پژوهش ارائه می‌شود:

شکل ۲. مدل مفهومی راهبرد مواجهه با تبعات مناسبات امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی

روش تدوین راهبرد

معروف‌ترین مدل‌های تدوین راهبرد: جامع، صنعتی، رایست، هیل، دیوید، فن‌های جدولی، G.E، B.C.G، برایسون، پورتر، S.W.O.T. و S.O.A.R. مدل انتخابی این تحقیق: مدل S.O.A.R است. در این روش با شناسایی نقاط قوت، فرصت‌ها و تعیین آرزوها و نتایج مورد انتظار، به تدوین اهداف و راهبردهای اقدام می‌شود.

مدل تحلیلی سوآر (SOAR)

برای ارائه «راهبرد» از تکنیک سوآر (SOAR) بهره می‌بریم. SOAR یک چارچوب، با شناسایی نقاط قوت، فرصت‌ها و تعیین آرزوها و نتایج مورد انتظار، است. برای تدوین راهبرد در این روش به جای تمرکز بر مشکلات و ضعف‌ها و تهدیدها، به شناسایی و ایجاد قوت‌های کنونی و فرصت‌های سودبخش می‌پردازد.

در روش SWOT، نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها شناسایی و با استفاده از روش دیوید راهبردها احصاء و سپس راهبردهای آرایه شده با استفاده از روش ماتریس کمی برنامه‌ریزی استراتژیک (QSPM) اولویت بندی می‌شود.

در روش SWOT با شناسایی عوامل درونی (نقاط قوت و ضعف) و عوامل بیرونی (فرصت‌ها و تهدیدها) و ترسیم شرایط موجود، به تدوین اهداف و راهبردهای کوتاه مدت و بلند مدت آن اقدام می‌شود. SWOT روشی است مبتنی بر مکتب پیش‌تدبیری یا تجویزی که بر طراحی و پیش‌بینی تدابیر از طریق تحت نظم و قاعده در آوردن، یا اجراء در آوردن و ارزیابی کردن برای تحقق، اهداف تأکید دارد. ویژگی‌ها: دیدی کلان و آینده‌نگر تحلیلی از اوضاع موجود دارد.

جدول ۲. مقایسه مدل‌های SWOT و SOAR

SOAR	SWOT
<p>قوت‌ها</p> <p>ما در حال انجام‌دادن چه کارهایی به نحو احسن هستیم؟ افتخار ما انجام‌دادن چه کارهایی است؟ نقاط قوت ما درباره مهارت‌های ما چه می‌گویند؟</p>	<p>قوت‌ها</p> <p>سازمان‌دهی منابع و ظرفیت‌های پایه و اساسی برای تفاوت‌های ایجادشده</p>
<p>فرصت‌ها</p> <p>بمطورکنی چگونه تهدیدهای خارجی را دریابیم؟ چگونه تهدیدها را دوباره شکل دهیم تا به فرصت تبدیل شوند؟ انتظار سرمایه‌گذاران از ما انجام‌دادن چه کاری است؟ چگونه می‌توانیم بهترین شریک برای دیگران باشیم؟</p>	<p>ضعف‌ها</p> <p>نیود قوت و ضعف در توانایی و منابع توجه به نیود قوت و کاهش توجه به اصل مزیت رقابتی</p> <p>فرصت‌ها</p> <p>شرایط بیرونی که می‌توانند باعث سود و منفعت ما شوند. آن دسته از نیازمندی‌های برآورده‌نشده فناوری‌های مدرن و قانون‌گذاری سطح تهدیدها</p> <p>تهدیدها</p> <p>شرایط بیرونی که به منافع ما خیره می‌زنند.</p>
<p>آرزمان‌ها</p> <p>قوت‌ها و فرصت‌هایی را بررسی کنیم و ببینیم، توانایی رسیدن به چه جایگاهی را داریم؟ چگونه توانایی‌های خود را به سمت چشم‌انداز هدایت کنیم؟</p>	
<p>نتایج</p> <p>نتایج محسوس و معین ما چیست؟ چگونه در آنچه توانایی داریم بهترین عمل کنیم و در آن کار سرآمد باشیم؟ چگونه می‌توانیم به‌طور محسوس قوت‌ها، فرصت‌ها و آرزمان‌های خود را به نتیجه برسانیم؟</p>	

چهارچوب تفکر و برنامه‌ریزی استراتژیک SOAR یک رویکرد پویا، مدرن و خلاقانه برای شکل دادن به تفکر راهبردی، ارزیابی عملکرد فرد و تیم، ساختن راهبرد و ایجاد برنامه‌های راهبردی است. SOAR مخفف نقاط قوت، فرصت‌ها، آرزوها و نتایج است. SOAR به‌عنوان یک چهارچوب، با شناسایی نقاط قوت، ایجاد خلاقیت در قالب فرصت‌ها، تشویق افراد و تیم‌ها برای به‌اشتراک گذاشتن آرزوها و تعیین نتایج قابل اندازه‌گیری و معنی‌دار، بر تدوین و اجرای

یک راهبرد مثبت متمرکز است (Stavros & Cole, 2013: 10). استراتژی SOAR با یک تحقیق استراتژیک آغاز می‌شود. در این تحقیق، بزرگ‌ترین نقاط قوت و فرصت‌ها در محیط مرتبط از طریق افراد مشارکت‌کننده کشف خواهد شد. استراتژی SOAR شامل چهار بخش کلیدی است که شامل شناسایی قوت‌ها، فرصت‌ها، آرمان‌ها و نتایج می‌شود. در جدول زیر، این چهار مرحله مشاهده می‌شود:

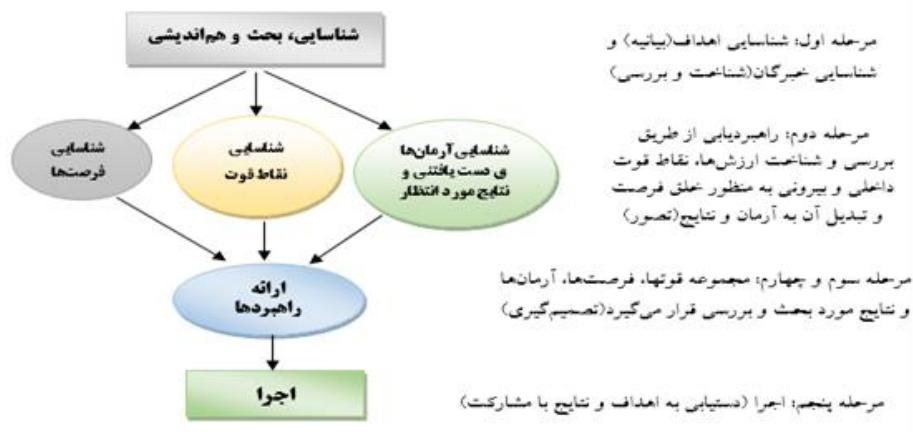
جدول ۳. چهار عامل کلیدی SOAR

تحقیق استراتژیک	Strengths بزرگ‌ترین دارایی‌ها و جنبه‌های مثبت ما چیست؟	Opportunities بهترین فرصت‌های ممکن پیش‌روی ما چیست؟
تصمیم‌های مثبت	Aspirations آینده مطلوب و آرمانی ما (آرزوهای دست‌یافتنی) چیست؟	Results بهترین نتایج قابل اندازه‌گیری چیست؟

این استراتژی ترکیبی از SWOT و دیدگاه مثبت‌شناسی است که استاورس آن را ابداع کرده است (Khavarian et al, 2013: 130-131). دیدگاه مثبت‌شناسی در یک برنامه‌ریزی راهبردی، به جای تمرکز بر مشکلات و ضعف‌ها و تهدیدها، به شناسایی و ایجاد قوت‌های کنونی و فرصت‌های سودبخش می‌پردازد. در فرایند سنتی برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژی SWOT به‌عنوان نمونه‌ای از آن که مشتمل بر قوت‌ها، فرصت‌ها، ضعف‌ها و تهدیدهاست)، چنانچه بخواهیم به‌لحاظ نظم فکری، آن را به دو بخش تقسیم کنیم، باید ۵۰ درصد از زمان خود را به نقاط مثبت و ۵۰ درصد بقیه را به نقاط منفی اختصاص دهیم. انسان ذاتاً به تقویت و تمرکز بر نقاط ضعف گرایش دارد. در نگرش مثبت‌شناسی، نقاط مثبت و فرصت‌ها را تا آنجا رشد می‌دهیم که بتوانیم از طریق آن‌ها، ضعف‌ها و تهدیدها را پوشش دهیم (Stavros & Saint, 2010:5) در مجموع اینکه برای راهبردپردازی در چهارچوب مدل تحلیلی SOAR، متناسب با فضای کلی آرمان‌ها، برای هر یک از نتایج موردانتظار و متناسب با آرمان‌ها، فرصت‌ها و قوت‌ها را تقاطع داده و راهبرد موردنظر را پردازش می‌کنیم.

البته، تهدیدها و مشکلات نادیده گرفته نخواهد شد، به آنها دوباره شکل داده خواهد شد و توسط ذره‌بینی از ممکنات دیده خواهند شد. شناسایی مجموعه‌هایی با عملکرد و هسته مثبت، چیزهای با ارزش و مفید و شبکه‌ها و توانی‌ها و تفکرات خلاق، به ما می‌شناساند. به طور خلاصه،

راهبرد مثبت یاب SOAR افق تازه‌ای را فرا روی دیدگاه‌های سنتی برنامه‌ریزی راهبردی می‌گشاید. این افق تازه با برجسته‌سازی قوت‌ها و فرصت‌ها و آرمان‌های همراه است. با توجه به رویکرد مشارکتی مدل راهبردی SOAR می‌توان دست‌یابی به راهبردها را به شکل زیر نشان داد.

شکل ۳. الگوی تدوین راهبرد (چارچوب استراتژی) بر اساس مدل SOAR

شکل (۳) رویکرد انتخابی برای راهبردیابی است.

چگونگی انجام روش

ابزار تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق:

به منظور تجزیه و تحلیل روشمند داده‌های گردآوری شده، در بخش اعتبارسنجی یافته‌ها ضمن بهره‌مندی از مصاحبه‌ی عمیق با خبرگان موضوع، نظرات آنان در قالب یک پرسشنامه‌ی محقق ساخته اخذ گردیده نظرات آنان مبنای چارچوب SOAR قلمداد شده است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق با استفاده از چارچوب soar

به منظور تحلیل داده‌ها از روش کمی کردن یافته‌ها، از نرم‌افزارهای Excel و برای ارائه‌ی «راهبرد» از فن SOAR بهره‌گیری شده است. در این روش برای جمع‌آوری اطلاعات این پژوهش از

دو روش اسنادی و میدانی (مصاحبه) استفاده گردیده و شناسایی عوامل موثر (نقاط قوت، فرصت‌ها، آرمان‌ها و نتایج) در چارچوب تدوین راهبرد Soar اقدام شد.

چارچوب جامع تدوین راهبرد Soar با یک تحقیق استراتژیک آغاز می‌شود، و شامل پنج مرحله، به ترتیب زیر است:

مرحله شروع: با شناسایی خبرگان به منظور شناسایی اهداف (بیانیه) تحقیق و تجزیه و تحلیل کیفی پیرامون داده‌های مرتبط با سوال تحقیق، برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی با استفاده از روش کتابخانه‌ای و تحلیل اسناد و همفکری با نخبگان شناسایی شده و انجام مصاحبه با آنها و با در نظر گرفتن اسناد بالادستی، اهداف، چشم‌انداز، قانون اساسی و... در خصوص موضوع پژوهش احصاء گردید.

مرحله دوم ورودی: راهبردیابی از طریق بررسی و شناخت ارزش‌ها، نقاط قوت داخلی و بیرونی به منظور خلق فرصت و تبدیل آن به آرمان و نتایج (تصور) در راستای پاسخ به سؤال تحقیق بزرگ‌ترین نقاط قوت و فرصت‌ها در محیط مرتبط از طریق افراد مشارکت‌کننده در راستای بیانیه یا اهداف تحقیق کشف گردید. به این منظور ابتدا نقاط قوت با استفاده از نظر خبرگان و به پشتوانه پیشینه و مطالعات کتابخانه‌ای شناسایی شد سپس محیط شناسی امارات متحده عربی با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی تشریح شد. در این محیط شناسی، مواردی ذکر شد که به نظر می‌رسید در چهارچوب مناسبات امنیتی، پیامدها و تبعات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی، می‌توانند به مثابه فرصت برای جمهوری اسلامی ایران تلقی گردد که از نگاه خبرگان فرصت‌های موجود استخراج گردید. بر اساس مطالعات و مصاحبه‌های صورت گرفته از عادی‌سازی مناسبات حاکم بر روابط امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی، قوت‌ها و فرصت‌های

موجود برای جمهوری اسلامی ایران در قبال این مناسبات به شرح زیر است.
جدول ۴. نتایج ارزیابی مدل SOAR در راهبرد مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات و رژیم

صهیونیستی

فرصت‌ها	قوت‌ها
<p>۱- وجود گروه‌های مدافع انقلاب اسلامی ایران در خارج از کشور</p> <p>۲- منازعه و رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای تاثیرگذار بر توازن قدرت در غرب آسیا</p> <p>۳- وجود ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی پایبند به آرمان فلسطین، مخالف سازش و متنفر از رژیم صهیونیستی در همه جوامع و ادیان</p> <p>۴- اختلاف و رقابت امارات با عربستان سعودی</p> <p>۵- فقدان ملت‌سازی، اکثریت جمعیت مهاجر ناهمگون غیربومی با بحران هویتی در رژیم صهیونیستی و امارات</p> <p>۶- تزلزل در محیط امنیتی پیرامون و اختلاف با کشورهای همسایه</p> <p>۷- اختلاف دیدگاه، تعارض و تقابل درونی بین عناصر قدرت در امارات</p> <p>۸- ضعف عمق راهبردی، خط ساحلی طولانی با وجود تهدیدهای دریایی بالا، آسیب‌پذیری زیرساخت‌های حیاتی و وابستگی توان اعمال قدرت امارات به نفت</p> <p>۹- تغییر و تحولات اجتماعی و دسترسی بالای مردم و نخبگان عرب به شبکه‌های اجتماعی</p>	<p>۱- توان تاثیرگذاری ج ا ایران بر گروه‌های همسو و جنبش‌های مقاومت</p> <p>۲- برخورداری از قدرت بری و بحری و اشراف و تسلط ج ا ایران بر خلیج فارس و تنگه هرمز</p> <p>۳- همبستگی داخلی در مقابل تهاجم خارجی و جریان‌های تجزیه طلب</p> <p>۴- پیشرفت‌های علمی، خودباوری و خوداتکایی با اعتمادبه‌نفس ملی در شرایط تحریم</p> <p>۵- امنیت درون‌زا و بهره‌مندی از نیروهای نظامی و امنیتی مقتدر، کارآمد، متعهد و با تجارب نظامی و دفاعی ارزشمند</p> <p>۶- توان ایجاد ائتلاف و اتحادهای امنیتی و دفاعی</p> <p>۷- ساختار منسجم نیروهای مسلح و دست برتر در ثبات و تأمین امنیت کشور</p> <p>۸- اشراف و توان اطلاعاتی موجود ایران در منطقه</p>

از افراد مشارکت‌کننده و خبرگان در این فرایند درخواست گردید تا خود، آرمان‌ها و آرزوهایی را برگزینند که ترجیح می‌دهند در آینده به آنها دست یابند. در نهایت، نتایج مطلوب قابل اندازه‌گیری انتخاب گردید.

جدول ۵. نتایج ارزیابی مدل SOAR در راهبرد مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات و رژیم

صهیونیستی

نتایج	آرمان‌ها
<p>۱- تهییج مردم و نخبگان جهان عرب برای مبارزه و نفرت از رژیم صهیونیستی</p> <p>۲- تغییر یا بهبود نگاه نخبگان امارات به جمهوری اسلامی ایران و افزایش آگاهی نخبگان با ماهیت و اهداف رژیم صهیونیستی</p> <p>۳- شکل‌دهی جریان موازنه منطقه‌ای علیه عادی سازی و خستی و بی اثرسازی ائتلاف علیه ایران</p> <p>۴- کنترل و مهار تحرکات ناشی از پیامدها و تبعات عادی سازی</p> <p>۵- افزایش تعامل و گفتگوها با علما و نخبگان جهان عرب برای مقابله با سازش و عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی</p> <p>۶- افزایش هزینه‌های عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی برای امارات</p> <p>۷- فعال سازی نقاط اختلاف امارات و عربستان و کاهش تعامل و وابستگی</p> <p>۸- بسترسازی تحریک شکاف‌ها و تقویت تقابل در امارت‌های هفتگانه</p> <p>۹- اعتمادسازی، ایجاد وابستگی، تقویت و گسترش همکاری‌ها، توافق‌ها و پیوندهای امنیتی و اقتصادی ایران با امارات از موضع قدرت</p> <p>۱۰- متنوع‌سازی روابط، تنش‌زدایی، تقویت سیاست همسایگی و توافقات چندجانبه با کشورهای همسایه (به ویژه حوزه خلیج فارس)</p> <p>۱۱- زوال‌انگاری رژیم صهیونیستی و شکل‌دهی انتفاضه جدید علیه آن با تمرکز بر نقاط آسیب پذیر داخل سرزمین‌های اشغالی</p> <p>۱۲- تنش‌زدایی هوشمند توأم با حفظ ادبیات قدرت و عدم تقابل مستقیم با امارات</p> <p>۱۳- افشاگری و اختلال در اهداف تبلیغاتی و رسانه‌ای رژیم صهیونیستی در موضوع عادی سازی</p> <p>۱۴- تسلیح، توسعه و انسجام گروه‌های فلسطینی برای مبارزه با رژیم صهیونیستی</p>	<p>۱- وحدت و انسجام جهان اسلام در مسئله فلسطین و انزوای رژیم صهیونیستی</p> <p>۲- شکل‌گیری نظم منطقه‌ای جدید (تشکیل رژیم امنیت دسته جمعی منطقه‌ای)</p> <p>۳- شکل‌گیری توافق‌ها، شراکت‌ها، پیمان‌ها و ترتیبات جدید در مقابل ائتلاف‌های رژیم صهیونیستی</p> <p>۴- گسترش فرهنگ تقابل با رژیم صهیونیستی از بین رفتن فضای ایران هراسی</p>

به منظور تجزیه و تحلیل روشمند داده‌های گردآوری شده، در بخش اعتبارسنجی یافته‌ها ضمن بهره‌مندی از مصاحبه‌ی عمیق با خبرگان موضوع، و به یاری ادبیات تحقیق و فهم مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات و رژیم صهیونیستی و پیامدهای آن بر جمهوری اسلامی ایران، نظرات خبرگان در قالب یک پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته اخذ گردیده که این نظرات مبنای راهبردیابی محیط - پایه‌ی SOAR قلمداد شده است.

پرسشنامه محقق ساخته دارای ۳۵ سؤال می‌باشد، این پرسشنامه که مربوط به عناصر چهارگانه SOAR بود، در ادامه و در راستای سؤال تحقیق، به منظور دسته‌بندی عوامل مؤثر فرصت‌ها، تهدیدها، نتایج و آرمان‌ها از طریق پرسش‌نامه در معرض قضاوت خبرگان قرار گرفته و همچنین تحلیل این عوامل پس از اخذ نظرات خبرگان، با تجزیه و تحلیل آماری با استفاده و بهره‌گیری از نرم‌افزارهای آماری EXEL و SPSS و با استفاده از تکنیک‌های آماری و استفاده از روش‌های کمی آماری توصیفی و استنباطی، نسبت به تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، پرسش‌نامه تحقیق مشتمل بر عوامل چهارچوب چهارگانه soar رتبه‌بندی شد و عوامل با رتبه بالاتر از نظر خبرگان مبنای تقاطع و تحلیل قرار گرفت. برای راهبرد پردازی در چهارچوب مدل تحلیلی SOAR متناسب با فضای کلی آرمان‌ها برای هر یک از نتایج مورد انتظار و متناسب با آرمان‌ها فرصت‌ها و قوت‌ها را تقاطع داده تا راهبرد مورد نظر برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی پردازش گردد.

مرحله سوم و چهارم تطبیق و مقایسه: در این مرحله مجموعه قوت‌ها، فرصت‌ها، آرمان‌ها و نتایج مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد، (تصمیم‌گیری) براساس آنچه پیش‌تر در خصوص تعریف راهبرد و اجزای سه‌گانه آن یعنی هدف، ابزار و روش و مسیر دستیابی به هدف آمد، با تقاطع نقاط قوت و فرصت‌ها برای دستیابی به نتایج مورد انتظار ذیل آرمان‌های احصاء شده، راهبردهای پیشنهادی تبیین خواهد شد.

مرحله پنجم: اجرا(اهداف و نتایج) این مرحله حرکت به سمت اجرایی کردن و دستیابی به اهداف و نتایج است.

در نهایت در جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی ۸ نقطه قوت، ۹ فرصت، ۴ آینده مطلوب و آرمانی و ۱۴ نتیجه به دست

آمد که در این میان ۲۲ عامل به عنوان عوامل داخلی (مجموع قوت‌ها و نتایج) و ۱۳ عامل به عنوان عوامل خارجی (مجموع فرصت‌ها و آینده مطلوب و آرمانی) شناسایی شد. بعد از شناسایی نقاط قوت، فرصت‌ها، آینده مطلوب و آرمانی، نتایج با استفاده از پرسشنامه که در آن عوامل به شکل طیف (۱ کمترین امتیاز و ۹ بیشترین امتیاز) رتبه بندی شده بود، اهمیت هر یک از عوامل در تحلیل راهبردهای جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی از دیدگاه کارشناسان و خبرگان مورد نظر ارزیابی شد و سپس مجموع امتیازها، میانگین امتیازها و رتبه هر عامل به دست آمد ضریب هر عامل بین ۰-۱ می‌باشد. ضریب کسب شده توسط هر عامل، به صورت جداگانه در جدول ۶، به تفکیک عوامل داخلی آورده شده است. تکنیک استفاده شده در این بخش برای به دست آوردن ضریب، اهمیت آنتروپی شانون می‌باشد.

جدول ۶. عوامل کلیدی داخلی

عوامل کلیدی داخلی			
رتبه	نمره موزون	میانگین ضریب اهمیت	قوت‌ها (Strength)
۱	0.944	6.94	پیشرفت‌های علمی، خودباوری و خوداتکایی با اعتمادبه‌نفس ملی در شرایط تحریم S4
۲	0.933	6.91	امنیت درون‌زا و بهره‌مندی از نیروهای نظامی و امنیتی مقتدر، کارآمد، متعهد و با تجارب نظامی و دفاعی ارزشمند S5
۳	0.9	6.77	ساختار منسجم نیروهای مسلح و دست برتر در ثبات و تأمین امنیت کشور S7
۴	0.837	6.54	برخورداری از قدرت بری و بحری و اشراف و تسلط ج ۱ ایران بر خلیج فارس و تنگه هرمز S2
۵	0.81	6.43	اشراف و توان اطلاعاتی موجود ایران در منطقه S8
۶	0.774	6.29	توان تاثیرگذاری ج ۱ ایران بر گروه‌های همسو و جنبش‌های مقاومت S1
۷	0.698	5.97	توان ایجاد ائتلاف و اتحادهای امنیتی و دفاعی S6
۸	0.482	4.97	همبستگی داخلی در مقابل تهاجم خارجی و جریان‌های تجزیه طلب S3
نتایج			
۱	۰.۶۱۰۶۸	7.27	متنوع‌سازی روابط، تنش‌زدایی، تقویت سیاست همسایگی و توافقات R10

جدول ۶. عوامل کلیدی داخلی

عوامل کلیدی داخلی			
رتبه	نمره موزون	میانگین ضریب اهمیت	قوت‌ها (Strength)
			چندجانبه با کشورهای همسایه (به ویژه حوزه خلیج فارس)
۲	۰.۵۳۱۱۸	6.81	R12 تنش‌زدایی هوشمند توأم با حفظ ادبیات قدرت و عدم تقابل مستقیم با امارات
۳	۰.۵۱۸۲۱	6.73	R9 اعتمادسازی، ایجاد وابستگی، تقویت و گسترش همکاری‌ها، توافق‌ها و پیوندهای امنیتی و اقتصادی ایران با امارات از موضع قدرت
۴	0.47582	6.43	R14 تسلیح، توسعه و انسجام گروه‌های فلسطینی برای مبارزه با رژیم صهیونیستی
۵	۰.۴۵۳۶	6.3	R11 زوال‌انگاری رژیم صهیونیستی و شکل‌دهی انتفاضه جدید علیه آن با تمرکز بر نقاط آسیب پذیر داخل سرزمین‌های اشغالی
۶	۰.۴۳۹۴۹	6.19	R5 افزایش تعامل و گفتگوها با علما و نخبگان جهان عرب برای مقابله با سازش و عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی
۷	۰.۴۳۷۳۶	6.16	R13 افشاگری و اختلال در اهداف تبلیغاتی و رسانه‌ای رژیم صهیونیستی در موضوع عادی سازی
۸	۰.۴۳۵۹۴	6.14	R3 شکل‌دهی جریان موازنه منطقه‌ای علیه عادی سازی و خنثی و بی‌اثرسازی ائتلاف علیه ایران
۹	۰.۴۱۶۰۷	6.03	R6 افزایش هزینه‌های عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی برای امارات
۱۰	۰.۴۱۴	6	R2 تغییر یا بهبود نگاه نخبگان امارات به جمهوری اسلامی ایران و افزایش آگاهی نخبگان با ماهیت و اهداف رژیم صهیونیستی
۱۱	۰.۴۰۰۵۲	5.89	R1 تهییج مردم و نخبگان جهان عرب برای مبارزه و نفرت از رژیم صهیونیستی
۱۲	۰.۳۶۹۲	5.68	R4 کنترل و مهار تحرکات ناشی از پیامدها و تبعات عادی سازی
۱۳	۰.۳۳۵۴۲	5.41	R8 بسترسازی تحریک شکاف‌ها و تقویت تقابل در امارت‌های هفتگانه (گریز از مرکز)
۱۴	۰.۳۲۶۳۵	5.35	R7 فعال سازی نقاط اختلاف امارات و عربستان و کاهش تعامل و وابستگی

تحلیل SOAR نشان می‌دهد که از نظر خبرگان و کارشناسان وجود پیشرفت‌های علمی، خودباوری و خوداتکایی (در حوزه نظامی، اطلاعاتی، امنیتی، توانمندی پهبادی، موشکی و ...) با

اعتماد به نفس ملی در شرایط تحریم با میانگین ۶/۹۴ و ضریب اهمیت ۰,۹۴۴، مهمترین نقطه قوت تلقی می‌شود. متنوع‌سازی روابط، تنش‌زدایی، تقویت سیاست همسایگی و توافقات چندجانبه با کشورهای همسایه (به ویژه حوزه خلیج فارس) با میانگین ۷/۲۷ و ضریب اهمیت ۰,۶۱۰۶۸، از مهم ترین نتایج به دست آمده می‌باشد، که نقاط قوت و نتایج را در زمره عوامل داخلی می‌توان در نظر گرفت جدول ۶ به تفکیک عوامل خارجی راهبردهای جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تبعات مناسبات امنیتی حاکم بر روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی را مورد بررسی قرار داده است.

جدول ۷. مدل استراتژیک ارزیابی عوامل خارجی

عوامل کلیدی خارجی			
رتبه	نمره موزون	میانگین ضریب اهمیت	فرصت‌ها (Opportunities)
۱	0.074	6.42	O1 وجود گروه‌های مدافع انقلاب اسلامی ایران در خارج از کشور
۲	0.733	6.16	O8 ضعف عمق راهبردی، خط ساحلی طولانی با وجود تهدیدهای دریایی بالا، آسیب‌پذیری زیرساخت‌های حیاتی و وابستگی توان اعمال قدرت امارات به نفت
۳	0.651	5.71	O2 منازعه و رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای تاثیرگذار بر توازن قدرت در غرب آسیا
۴	0.617	5.61	O3 وجود ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی پایبند به آرمان فلسطین، مخالف سازش و متنفر از رژیم صهیونیستی در همه جوامع و ادیان
۵	0.617	5.61	O6 تزلزل در محیط امنیتی پیرامون و اختلاف با کشورهای همسایه
۶	0.585	5.42	O7 اختلاف دیدگاه، تعارض و تقابل درونی بین عناصر قدرت در امارات
آرمان‌ها			
۱	1.603	6.05	A4 گسترش فرهنگ تقابل با رژیم صهیونیستی از بین رفتن فضای ایران هراسی
۲	1.428	5.71	A3 شکل‌گیری توافق‌ها، شراکت‌ها، پیمان‌ها و ترتیبات جدید در مقابل ائتلاف‌های رژیم صهیونیستی
۳	0.074	5.58	A1 وحدت و انسجام جهان اسلام در مسئله فلسطین و انزوای رژیم صهیونیستی
۴	1.29	5.42	A2 شکل‌گیری نظم منطقه‌ای جدید (تشکیل رژیم امنیت دسته جمعی منطقه‌ای)

تحلیل SOAR نشان می‌دهد که از نظر خبرگان و کارشناسان وجود گروه‌های مدافع انقلاب اسلامی ایران در خارج از کشور با میانگین ۶,۴۲ و ضریب اهمیت ۰,۰۷۴ به عنوان مهمترین فرصت قرار دارد. گسترش فرهنگ تقابل با رژیم صهیونیستی و از بین رفتن فضای ایران هراسی با میانگین ۶,۰۵ و ضریب اهمیت ۱,۶۰۳ از مهمترین آرمان‌های به دست آمده است که فرصت‌ها و آرمان‌ها را در زمره عوامل خارجی می‌توان در نظر گرفت.

تحلیل SOAR نشان می‌دهد که از نظر خبرگان و کارشناسان وجود گروه‌های مدافع انقلاب اسلامی ایران در خارج از کشور با میانگین ۶,۴۲ و ضریب اهمیت ۰,۰۷۴ به عنوان مهمترین فرصت قرار دارد. گسترش فرهنگ تقابل با رژیم صهیونیستی و از بین رفتن فضای ایران هراسی با میانگین ۶,۰۵ و ضریب اهمیت ۱,۶۰۳ از مهمترین آرمان‌های به دست آمده است که فرصت‌ها و آرمان‌ها را می‌توان در زمره عوامل خارجی در نظر گرفت بدین منظور در بعد داخلی با اجرای اقدامات و فعالیت‌های مختلف جهت مقابله با تبعات عادی سازی، ابتدا باید بستر مناسب برای افزایش توان نظامی و عناصر قدرت ملی، حفظ و تقویت محور مقاومت، ایجاد، احیا، توسعه و یا تقویت شود و در کنار این هوشمند سازی عناصر قدرت باید سیاست همسایگی و تنش‌زدایی منطقه‌ای دنبال گردد. از آنجا که پیشرفت‌های علمی، خودباوری و خوداتکایی (در حوزه نظامی، اطلاعاتی، امنیتی، توانمندی پهبادی، موشکی) با اعتماد به نفس ملی در شرایط تحریم با میانگین ۶/۹۴ و ضریب اهمیت ۰,۹۴۴ مهمترین نقطه قوت تلقی می‌شود. متنوع‌سازی روابط، تنش‌زدایی، تقویت سیاست همسایگی و توافقات چندجانبه با کشورهای همسایه (به ویژه حوزه خلیج فارس) با میانگین ۷/۲۷ و ضریب اهمیت ۰,۶۱۰۶۸ از مهم ترین نتایج به دست آمده است.

نتیجه‌گیری

در پاسخ به سوال اصلی (عوامل موثر برای راهبردیابی به منظور مقابله با تبعات مناسبات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی با استفاده از مدل استراتژیک SOAR) یکی از مهمترین موضوعات مورد مطالعه تامین امنیت است که کشورها اغلب از طریق موازنه تهدید، موازنه قوا و اتحاد و ائتلاف‌سازی به دنبال تامین امنیت خود هستند. جمهوری اسلامی ایران نیز برای مواجهه با عادی‌سازی روابط باید با استفاده از روش‌ها و ابزارهای گوناگون تغییرات مطلوب خود را در محیط بیرونی سامان دهد تا نتایج و آرمان‌های مطلوب، محقق شود یا حداقل، تبعات نظم نامطلوب بر امنیت ملی بی‌اثر گردد. بر این اساس برای ایجاد نتایج مطلوب در محیط پیرامونی

باید با تنش‌زدایی هوشمند منطقه‌ای مانع جولان رژیم جعلی صهیونیستی در منطقه و جهان اسلام شود. در پژوهش حاضر مشخص شد که عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی باعث تحولاتی در نظم منطقه خواهد شد با شناسایی عوامل موثر و راهبردیابی و در نهایت تدوین و اجرای راهبردها می‌توان مانع رسیدن رژیم صهیونیستی به اهداف تفرق‌انگیز در منطقه خلیج فارس شد و راهبردهای مقابله را تدوین نمود.

نتایج نشان داد نقاط قوت جمهوری اسلامی ایران در راستای مواجهه با تبعات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی شامل ۸ عامل، فرصت‌های جمهوری اسلامی ایران در راستای مواجهه با تبعات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی شامل ۹ عامل، آرمان‌های قابل وصول جمهوری اسلامی ایران در راستای مواجهه با تبعات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی شامل ۴ عامل، نتایج مورد انتظار جمهوری اسلامی ایران در راستای مواجهه با تبعات امنیتی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی شامل ۱۴ عامل به شرح جداول بالا می‌باشد.

به عنوان مثال می‌توان مهمترین نقطه قوت پژوهش را با مهمترین فرصت که وجود گروه‌های مدافع انقلاب اسلامی ایران در خارج از کشور است را با مهمترین آرمان که گسترش فرهنگ تقابل با رژیم صهیونیستی و از بین رفتن فضای ایران هراسی است، تقاطع گرفت و متنوع‌سازی روابط، تنش‌زدایی، تقویت سیاست همسایگی و توافقات چندجانبه با کشورهای همسایه را نتیجه گرفت برای راهبردیابی باید مقابله با رژیم صهیونیستی در منطقه و تنش‌زدایی هوشمند توأم با حفظ ادبیات قدرت و عدم تقابل مستقیم با امارات و افزایش هزینه‌های عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی برای امارات با استفاده از توان تاثیرگذاری جمهوری اسلامی ایران بر گروه‌های همسو و جنبش‌های مقاومت و توان ایجاد ائتلاف و اتحادهای امنیتی و دفاعی را تقاطع‌گیری نموده که راهبرد پیشنهادی در اولویت اول و قابل تدوین مقابله با رژیم صهیونیستی در منطقه و تنش‌زدایی هوشمند توأم با حفظ ادبیات قدرت خواهد شد. سایر راهبردها نیز با همین ترتیب و ترکیب قابل تدوین است.

با توجه به عدم حضور محقق در کشور امارات و همچنین معطوف بودن عمده‌ی تحقیقات صورت گرفته‌ی قبلی در خصوص روابط امارات با رژیم صهیونیستی به اسناد آشکار و مدارک رسانه‌ای و برخی از اسناد قابل دسترس؛ این تحقیق نیز به گونه‌ای در همین فضا طراحی و اجرا شده است. البته با وجود دسترسی ضمنی محقق به برخی از این اسناد و قرار گرفتن در فضای کلی آنها،

قادر به بازتابش آن اسناد و مدارک در این تحقیق نمی‌باشد و صرفاً متکی بر مباحث، مطالب و اسناد قابل دسترس و فاقد طبقه‌بندی است که محقق در طی مدت چندین ماه گردآوری کرده است.

با توجه به نتایج ارزیابی‌ها، پس از تعامل دادن قوت‌ها، فرصت‌ها، آرمان‌ها و نتایج ملاحظات و الزامات اجرایی زیر پیشنهاد می‌گردد.

الف) ملاحظات و الزامات کلی (کلان):

- ۱- حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات از طریق اعتمادسازی و ارتقای درک متقابل با استفاده از موقعیت و نفوذ جمهوری اسلامی ایران در منطقه و حضور در سازمان‌های منطقه‌ای؛
- ۲- مقابله با حضور و نفوذ آمریکا و رژیم صهیونیستی در محیط پیرامونی (همسایگان) جمهوری اسلامی ایران از طریق گفتمان‌سازی، تنش‌زدایی و تقویت سیاست همسایگی، به کارگیری دیپلماسی فعال، تأثیرگذاری بر سیاست خارجی کشورهای همسایه و از بین بردن بهانه‌های موجود با استفاده از سازوکارهای دو و چندجانبه، ایجاد و افزایش ظرفیت‌های اقتصادی و امنیتی منطقه‌ای؛
- ۳- نقش آفرینی نهادمند در تحولات منطقه‌ای.
- ۴- انعقاد پیمان‌های دفاعی و امنیتی و مانورهای مشترک منطقه‌ای.

ب) ملاحظات و الزامات اجرای عملیاتی:

- برای اجرای صحیح راهبردها و افزایش اثربخشی آن‌ها پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:
- ۱- عمق بخشی خارجی سازماندهی و آموزش گروه‌های مقاومت برای مقابله با رژیم صهیونیستی؛
 - ۲- بومی‌سازی امنیت در مناطق مرزی و آسیب‌پذیر کشور از ناحیه جریان‌های تکفیری، معاند، تجزیه طلب و برانداز به خصوص استفاده از ظرفیت اهل سنت؛
 - ۳- تولید متون و محتوای آموزشی برای عموم مردم و خاصه نیروهای مسلح کشور جهت آشنایی با دیدگاه‌های و عقاید صهیونیسم

فهرست منابع

- اسماعیلی، محمد مهدی (۱۳۹۶) «راهبردهای دفاعی جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با جریان‌های تکفیری»، فصلنامه علمی مطالعات راهبردی بسیج، شماره ۲۰(۷۴)، ص ۱۱۹-۱۴۲.
- اسماعیلی، محمد مهدی (۱۳۹۵) تهران، پایانه کارشناسی ارشد، دانشگاه امام حسین(ع)، «راهبردهای دفاعی جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با جریان‌های تکفیری»، ص ۳۷-۳۵.
- اختیاری امیری، رضا، احمد رشیدی، عبدالله سلطانیان (۱۳۹۹)، «اتلاف دوفاکتو عبری-عربی و امنیت ملی ج.ا.ایران»، فصلنامه علمی مطالعات سیاسی جهان اسلام، سال نهم، شماره ۱، پیاپی ۳۳، ص ۱۰۱-۱۲۵.
- ایوب، محمد (۱۳۹۶)، خاورمیانه در آستانه فروپاشی، ترجمه: شیدا سرمدی، تهران: انتشارات آوند دانش.
- بیدالله خانی، آرش؛ کلمزی، علیرضا (۱۳۹۲)، چالش‌های استراتژیک میان ایران و کشورهای حاشیه خلیج فارس، نمودی از بازیابی رقابت ایران و عربستان؛ راه حلی اقتصادی. فصلنامه مطالعات فرهنگی و سیاسی خلیج فارس، ۲(۶): ۱۴۹-۱۷۳.
- جعفری ولدانی، اصغر (۱۳۹۴)، چالش‌ها و منازعات در خاورمیانه، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- زیبایی، نصری و رستمی، پیامدهای فرآیند عادی‌سازی مناسبات اعراب و اسرائیل بر محیط امنیتی جمهوری اسلامی ایران. (۲۰۱۰-۲۰۲۱) فصلنامه مطالعات سیاسی جهان اسلام، مقاله پژوهشی، پاییز ۱۴۰۰، سال دهم، شماره ۳(۳۹): ۶۲-۳۱
- شادمانی، مهدیه؛ یزدانی، عنایت‌الله؛ بصیری، محمدعلی، (۱۳۹۷)، «راهبرد اتحاد پیرامونی رژیم صهیونیستی و موازنه تهدید با ایران»، فصلنامه علمی- پژوهشی پژوهشنامه انقلاب اسلامی، سال هشتم، شماره ۲۷.
- شجاع، مرتضی (۱۳۸۸). بررسی اهداف و آثار حضور ناتو در خاورمیانه: با تأکید بر امنیت جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه تحقیقات سیاسی و بین‌المللی، شماره چهارم، ص ۲۱۲-۱۹۵.
- صادقی، احمدعلی (۱۳۹۹): بررسی عادی‌سازی روابط کشورهای خلیج فارس با رژیم صهیونیستی؛ مطالعه موردی امارات و بحرین، مطالعات سیاست خارجی تهران زمستان ۱۳۹۹ - شماره ۱۹ (۱۳ صفحه - از ۷۰ تا ۸۲) قابل مشاهده در: <https://tfpsq.net/fa/post.php>
- عالی‌شاهی، عبدالرضا، فروزان، یونس، سلیمانی سوچلمائی، حمید (۱۳۹۹)؛ «تأثیر ائتلاف راهبردی امارات و رژیم صهیونیستی بر امنیت خلیج فارس»، نشریه علمی آفاق امنیت، سال سیزدهم، شماره چهل و نهم.
- عباسی خوشکار، امیر (۴ شهریور، ۱۳۹۹)، «عادی‌سازی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی؛ پیامدهای سیاسی، امنیتی و نظامی»، قابل مشاهده در: <https://www.scfr.ir/fa/200/12686>
- طباطبایی، سیده نجمه؛ طباطبایی، سیده نسرین؛ عطار، مهدیه سادات (۱۳۹۷)، طرح خاورمیانه بزرگ و امنیت جمهوری اسلامی ایران، تهران: مؤسسه انتشاراتی آفتاب گیتی.
- قربانی مهدی، بخشایشی اردستانی احمد و طبرسا نقی. (۱۳۹۷). رد ادعای حقوقی بریتانیا در قضیه جزایر سه گانه در مجامع بین المللی. فصلنامه مطالعات روابط بین الملل، دوره ۱۱ شماره ۴۱ ص ۱۱۷-۱۴۳.

نجات، سیدعلی (۱۳۹۷)، «تسریع روند عادی‌سازی روابط اسرائیل با کشورهای عربی؛ دلایل و پیامدها»، قابل مشاهده در: risstudies.org

Stavros, J. M., & Cole, M. L. (2013). "SOARing towards positive transformation and change", *The ABAC ODI Visions.Action.Outcome.*, 1(1), 10-34.

Stavros, J., & G. Saint (2010), "SOAR: Linking Strategy and OD to Sustainable Performance" in W.J. Rothwell, J.M. Stavros, R. Sullivan & A. Sullivan (Eds.), *Practicing Organization Development: A Guide for Leading*, San Francisco, CA: Jossey-Bass Change, Pp. 377-394.

